

Herstelplannen: Evenwichtige belangenbehartiging vanuit actuarieel perspectief

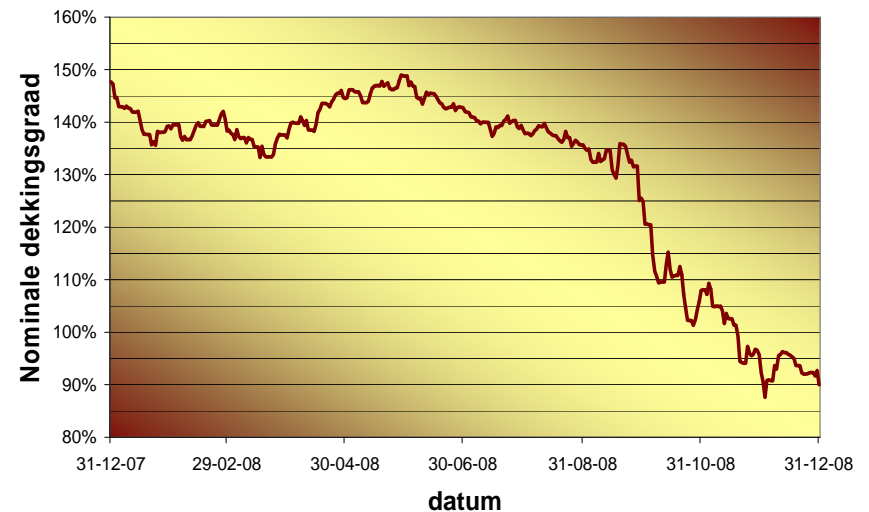
Studiebijeenkomst Vereniging voor Pensioenrecht

3 maart 2009

Jan Baars – hoofd ALM PGGM

Dekkingsgraden daalden fors in 2008

- Rentes zijn gedaald:
verplichtingen gestegen
- Rendementen op alle zakelijke waarden negatief:
vermogens gedaald
- Resultaat: sterke daling van de dekkingsgraad

Inventarisatie DNB:

Enkele honderden pensioenfondsen in onderdekking (dekkingsgraad < 105%)

- Gemiddelde dekkingsgraad ligt in de range 90%-95%
- Behoorlijke verschillen tussen individuele pensioenfondsen

FTK is het wettelijk kader

- **Minimum dekkinggraad 105%**
 - Bij onderdekking herstelperiode van 3 jaar (straks: maatwerk)
- **Solvabiliteitsbuffer: 123%**
 - Berekening achter de buffer: maximaal 2,5% kans op onderdekking over een horizon van een jaar, gegeven de aangenomen volatiliteit
 - Bij reservetekort 15 jaar voor herstel
- **Pensioenverplichtingen worden berekend op marktwaarde**
 - Onvoorwaardelijke rechten zijn nominaal als de indexering voorwaardelijk is
 - Discontovoet: nominale marktrente
- **Premie gebaseerd op kostendekkende premie**
 - Discontovoet: rente of rendementsverwachting

Mogelijkheden in een herstelplan

- **Er zijn verschillende keuzes mogelijk:**
 - Langere hersteltermijn
 - Niet of gedeeltelijk indexeren
 - Premie verhogen
 - Regeling versoberen
 - Verlagen pensioenen
- **Het bestuur weegt voor elk stuurmiddel de pro's en contra's tegen elkaar af; ook de evenwichtige belangenbehartiging**

20 februari: brief van Donner over herstelplannen

Belangrijkste punten:

- o De **hersteltermijn** wordt verlengd van 3 naar 5 jaar
 - o In lijn met de richting die we wilden inzetten
- o Voorwaarde: vooraf aangegeven **maatregelen** als herstel achterblijft
 - o In welke mate van detail? Het is lastig om dit volledig vast te leggen
- o Onder een dekkinggraad van 105% mag niet worden geïndexeerd
 - o Indexeringsachterstanden kunnen oplopen; afhankelijk van de gerealiseerde inflatie; gerealiseerd rendement
- o Indien **rechtenkorting** onderdeel uitmaakt van een herstelplan moet deze na één jaar ingezet worden
 - o Voor PFZW nu niet aan de orde
 - o Schadelijk als de situatie verder zou verslechteren; is laatste redmiddel

Tot een grens is herstel binnen 5 jaar haalbaar

Bij een lage dekkingsgraad volgt uit het kader hard ingrijpen

<i>Niets doen</i>	<i>Duur herstelplan:</i>	<i>3 jaar</i>	<i>5 jaar</i>	<i>7 jaar</i>	<i>15 jaar</i>
Pensioenwet parameters	Nominale dg:	100.2	106.6	112.4	125.0
	Cum. indexatie:	0%	0%	2%	21%
	Herstel door premie:	1.0%	1.7%	2.1%	1.2%
	Herstel door uitkering:	-0.3%	0.0%	0.7%	7.0%
	Herstel door rendement*:	9.5%	15.0%	19.6%	26.8%

* Inclusief verlies door indexering

N.B. "gemiddeld" fonds

- Indien dekkingsgraad van 90%, in 5 jaar uit onderdekking
 - Blijft afhankelijk van het specifieke fonds: rijpheid, beleggingsbeleid
- Als herstel niet optreedt moeten harde maatregelen worden genomen:
 - 1% premieverhoging geeft herstel van ruim 0,1%-punt dg per jaar
 - 10% lagere opbouw geeft herstel van ongeveer 0,2%-punt dg per jaar
 - 1% afstempelen geeft ongeveer 1%-punt dekkingsgraadherstel

Wat is evenwichtige belangenbehartiging?

Als er pijn verdeeld moet worden

- **Iedereen even lang doorwerken?**
 - Niet werkbaar: de rechten van jongeren zouden volledig weg gekort moeten worden
- **Letten op de koopkracht van de deelnemers?**
 - Vanuit deze gedachte zou je gepensioneerden toch een stuk indexering moeten geven. Ze zijn de enigen die direct in de portemonnee worden getroffen
- **Letten op generatieoverdrachten?**
 - Dan is er nu reeds een grote overdracht van vermogen van jong naar oud. Door te indexeren vergroot je deze overdrachten.

Toch (gedeeltelijk) indexeren?

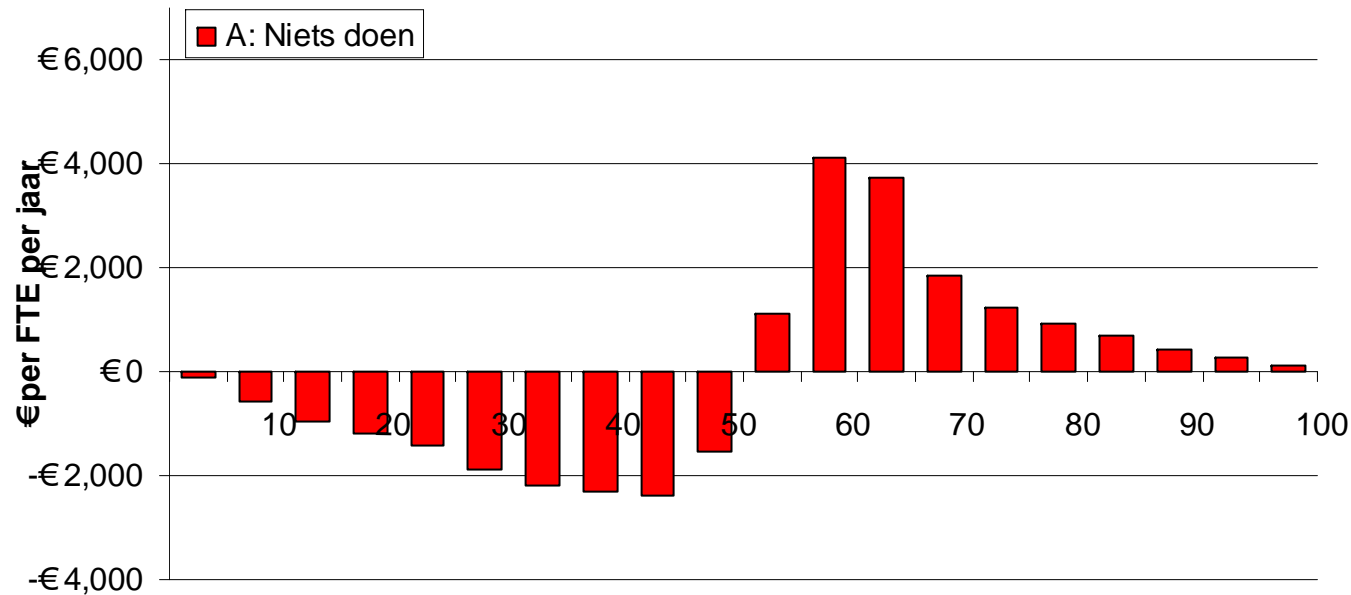
Pro's:

- **In lijn met reële ambitie:** streven naar volledige indexering
- **Beschermt koopkracht:** koopkracht gepensioneerden wordt geraakt als we niet indexeren, oudere actieven lopen dit risico ook
- **Verkleint indexeringsachterstand:** achterstand kan oplopen indien herstel lang uitblijft

Contra's:

- **Geeft risico op zwaardere maatregelen:** nu gegeven indexering moet bij “zwaar weer” mogelijk later worden afgestempeld
- **Vergroot generatieoverdrachten:** door te indexeren groeien generatieoverdrachten van jong naar oud
- **Vaak afwijking van vigerend beleid:** dekkingsgraadstaffels geven vaak pas indexering vanaf dekkingsgraden van 105%
- **Risico op gewekte verwachtingen:** door te indexeren wordt verwachting van onvoorwaardelijke indexering gewekt (vooral bij volledig indexeren in onderdekking)

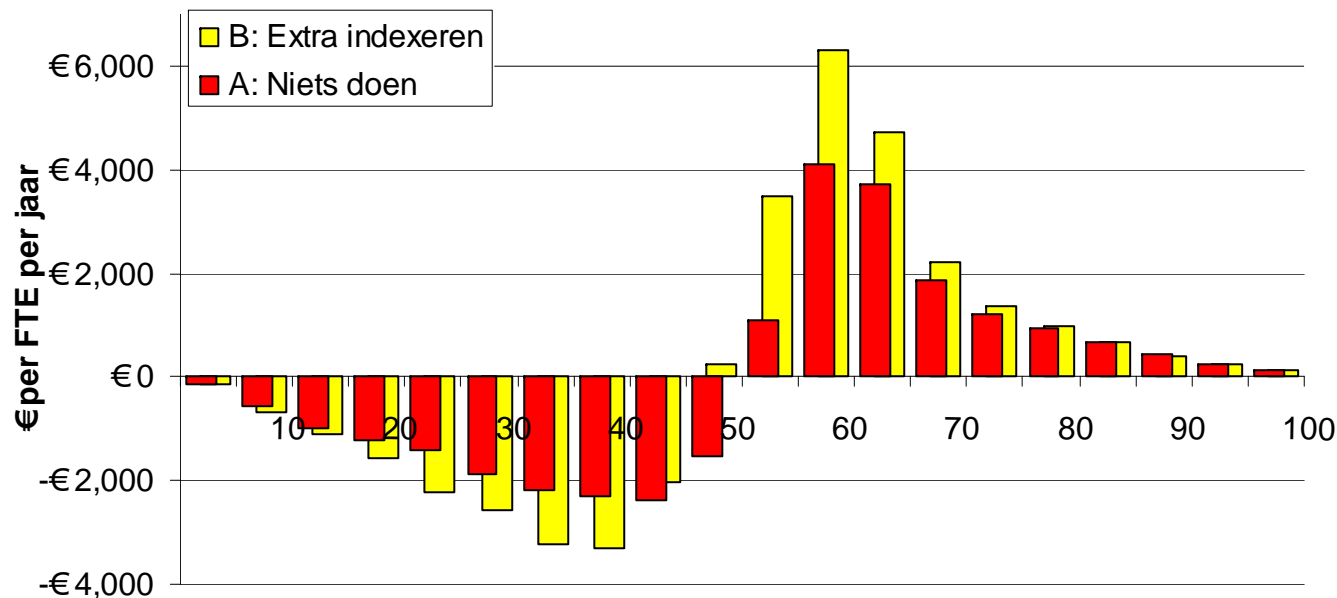
Generatieoverdrachten door onderdekking

N.B. Gemiddeld fonds: startdekkinggraad 90%

- o Vanwege dekkinggraad beneden evenwichtsdekkinggraad overdrachten
- o Uitkering is 100% nominaal, terwijl maar 90% nominaal in kas is
- o Terugkeer naar 100% reël moet uit premie gefinancierd worden

Extra generatieoverdrachten bij indexering

- Let op:** weergegeven variant is met 75% indexering boven een dekkinggraad van 100%
- o Rode balken: Er zijn reeds vermogensoverdrachten van jong naar oud doordat we in onderdekking zijn
 - o Gele balken: Extra indexering vergroot deze vermogensoverdrachten

Conclusies

- Actuarieel gezien is er niet één manier om te kijken naar evenwichtige belangenbehartiging
- Ik vermoed: juridisch waarschijnlijk ook niet
- Het bestuur moet hierin zijn eigen afweging maken, begeleid met de analyses die de afweging eerlijk inkleuren
- Het is essentieel dat bewustzijn van generatieoverdrachten daarbij een rol speelt